HONEYCOMB 3/1 (January 2002): 18–22

On Respecting Beliefs and People

Russell H. BOWERS, Jr.

A letter to the editor of the *Cambodia Daily* published on February 18, 1999, pondered how Christians should relate to other religions. The *Daily* entitled that letter, "Good Christians Respect Beliefs of Others."

But is that true? Do Christians respect *beliefs,* or do we rather respect *the people who hold them*? Should we not distinguish between these two?

Without question Christians should respect *people.* James warns us not to curse our fellow humans, each of whom is made in God's likeness.[1] Jesus welcomed all kinds of people to hear him—rich and poor, educated and ignorant, powerful and weak. To him they were equally *people*; their social and economic status mattered little compared with that. Jesus did not try to attract attention to himself by denouncing others. He did denounce when necessary, of course, but this was not his preferred or characteristic style. Rather, as Isaiah foretold Jesus generally exercised a quiet ministry of good words and good deeds:

---

[1]Jas 3:9–10.

Here is my servant whom I have chosen,
the one I love, in whom I delight;
I will put my Spirit on him,
and he will proclaim justice to the nations.
He will not quarrel or cry out;
no one will hear his voice in the streets.
A bruised reed he will not break,
and a smoldering wick he will not snuff out,
till he leads justice to victory.
In his name the nations will put their hope.

Peter instructs that even when we are in the midst of defending our faith we should present our answers "with gentleness and respect."[2] So obviously Christians should respect *people*.

But what about *beliefs*? The English word "respect" means both "to consider worthy of high regard (often after careful assessment)," and "to refrain from interfering with." All who value democracy and the rule of law "respect" religions other than one's own (assuming they do not advocate violence or other crimes) in the sense that they "restrain from interfering with" them—that is, they allow them to be practiced, and they defend their right to exist. In his parable in Matthew 13 Jesus instructed his servants not to uproot tares, but to permit them to grow to the end of the age. So we "respect" different religious beliefs in the sense that we acknowledge their right to exist.[3] But that does not mean we "respect" them in the sense that we consider what they teach "worthy of high regard." Nor does it mean we do not labor to dissuade people from believing them.

As unpopular as it is in postmodern society, some ideas, beliefs, practices, and religions are just plain *wrong*. They are therefore unworthy of high regard and perpetuation.

George Washington led America's war for independence and was its first president. He refused high honors for himself, feared

---

[2]1 Pet 3:15–16.

[3]There are, of course, some beliefs and practices that governments must suppress. Shouting "Fire!" in a crowded theater is one. That is a separate issue that the present article will not address.

God, and served his country well. In his sixty-seventh year he fell ill. His physicians agreed he had "bad blood" that must be drained from his body. Four times they drained it—and as a result Washington died. Standard eighteenth-century medical wisdom was wrong and killed the man. If I were a physician attending a patient today I would not "respect" a treatment plan that advocated such bloodletting. The only responsible course of action would be to argue against it, demonstrate its errors, and urge a sounder treatment. To do less would be to shirk my duty.

There are many beliefs that I do not "respect": the anti-Semitism of Adolph Hitler; the hedonism of Hugh Hefner; the genocidal mania of Pol Pot; the nihilism of the Columbine High School murderers; the callousness of those who crash airliners into skyscrapers. These and other philosophies are objectively and horrendously *wrong*, and I do not respect them.

The same holds in religion. Christians are not those who have simply taken a Kierkegaardian leap into the void and decided, out of all the religions and philosophies out there, to mindlessly opt for Christianity. Rather, we believe that biblical Christianity is *objectively true*, that Jesus of Nazareth is *in fact* uniquely the Son of God, and that his death and resurrection provide the only way to forgiveness and eternal life. That is what being a Christian means. By implication other "ways" are wrong. They may be popular and practiced by millions, but in the end turn out to be spiritual bloodletting.

So while we recognize that many people do not believe these truths and consequently follow other ideologies, and while we both respect them as people and do not forcibly deny their right to hold to different faiths, we need not "respect" the beliefs themselves. In many cases, to do so would be to abandon the faith we ourselves claim.

If we wish to be biblical, there may be times when we decry error. The same Jesus who welcomed all people excoriated the hypocrisy of the Pharisees in Matthew 23. Elijah mocked the prophets of Baal.[4] The Psalmist berated the folly of the atheist.[5] Paul called

---

[4]1 Ki 18:27.

[5]Ps 14:53.

Elymas a "child of the devil and an enemy of everything that is right"[6] (not exactly a cordial or "respectful" statement). In these cases, those who espoused error had so consciously and culpably identified themselves with it that they as persons were virtually indistinguishable from their beliefs, and so themselves had to be opposed. He told the Athenians that their religion was wrong, and urged repentance from such "ignorance."[7] Good Christians do not smile benignly at theological error that will thrust its adherents to eternal doom, just as good physicians do not accede to bloodletting plans when medication is required. As Stott once observed, to be "intellectually tolerant of opinions we know to be false" is "unprincipled indulgence."[8]

Two caveats for Christians. First, we should recognize that rejection of a person's religious (or medical) beliefs does not require us to reject all else he is and does. Much in non-Christian culture is beautiful and worth celebrating. As has been said, "we can trust and respect, even have as a friend who can be relied on, a member of the Flat Earth Society, even though we know that his cosmological views are less than accurate."[9] There are many warm, moral, community-minded Buddhists, Muslims, Hindus, and other non-Christians. Rejection of their faith implies neither rejection of them as persons, nor out-of-hand dismissal of their other beliefs.

Second, Christians have sometimes assumed they have all the truth while the non-Christian world has none. That is wrong. Acting on this presumption may cause us to repeat the embarrassing error of Abraham, the believer and friend of God, who lied to Abimelech about Sarah because he thought, "There is surely no fear of God in this place."[10] But Abimelech was the one who heard from God, and this

---

[6]Acts 13:10.

[7]Acts 17:29–30.

[8]John Stott, *Involvement: Being a Responsible Christian in a Non-Christian Society,* vol. 1 (Old Tappan, New Jersey: Revell, 1985), 78.

[9]Paul Griffiths and Delmas Lewis, "On Grading Religions, Seeking Truth, and Being Nice to People—A Reply to Professor Hick," *Religious Studies* 19 (1983): 79.

[10]Gen 20:11.

pagan king then turned and rebuked God's deaf prophet. Likewise godly King Josiah "would not listen to what Neco [king of Egypt] had said at God's command,"[11] and so rode to his death on the plain of Megiddo. Christians need to learn what Paul argued to the Jews in Romans 2—that those who *profess* correct propositional truth may *act* less righteously than those without it, and may in the end prove less acceptable to God. Having heard and believed the great things that God has done through Christ does not justify the Christian in being proud of having heard and believed.

So do we "respect" the beliefs of others? Not necessarily. We respect the people who hold them, and endorse their right to do so. They are our co-workers, our neighbors, our fellow-citizens, our friends. We should invite them into our homes and visit freely in theirs. We can enjoy socializing and working with them on many levels. But if we love them, we will at times earnestly share the Christ who can save them, urging that they abandon the false doctrines they may sincerely believe.

---

[11]2 Chron 35:22.

សំណុំនិក្ខេបបទ ៣/១ (មករា ២០០២): ២៣-៣១

ការគោរពជំនឿ និង មនុស្ស

លោក រ៉ាស់ស៊ែល បាវើស៍

មានសំបុត្រមួយច្បាប់ ដែលគេសរសេរផ្ញើទៅកាន់ទីស្នាក់ការសារពត៌មាន **Cambodia Daily** កាលពីប៉ុន្មានខែមុន ដែលមានពិចារណាថាតើគ្រីស្ទបរិស័ទគួរទាក់ទងឲ្យបានប្រសើរយ៉ាងដូចម្តេចទៅ ចំពោះសាសនាដទៃនោះ ។ សារពត៌មាននោះបានដាក់ចំណងជើងលើសំបុត្រនោះថា "គ្រីស្ទបរិស័ទដ៏ល្អ គឺចេះគោរពដល់ជំនឿរបស់អ្នកដទៃ ។"

ប៉ុន្តែតើរឿងនោះពិតដែរឬទេ? តើគ្រីស្ទបរិស័ទគោរពដល់ជំនឿទាំងឡាយនោះ ឬ គោរពដល់មនុស្ស ដែលបានកាន់តាមជំនឿនោះ? តើយើងមិនគួរកំណត់ឲ្យបាននូវភាពខុសគ្នាទាំងពីរនោះទេឬអី?

ដោយមិនបានឆ្ងល់សង្ស័យអ្វីឡើយ គ្រីស្ទបរិស័ទត្រូវតែចេះគោរពដល់មនុស្សរួចស្រាប់ទៅហើយ ។ លោក យ៉ាកុប បានព្រមានយើងមិនឲ្យដាក់បណ្តាសាដល់មនុស្សដូចគ្នា ដោយព្រោះយើងម្នាក់ៗត្រូវបានព្រះបង្កើតមកជារូបឆ្លុះ ឬតំណាងរបស់ព្រះជាម្ចាស់[១] ។ ព្រះយេស៊ូ

[១]*យ៉ាកុប ៣:៩-១០*

បានស្វាគមន៍ មនុស្សគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ ដែលមកស្តាប់ដល់ព្រះអង្គ គឺមិនថាអ្នកមាន ឬ អ្នកក្រ, អ្នកប្រាជ្ញ ឬ អ្នកល្ងង់ខ្លៅ, អ្នកមានអំណាច ឬ អ្នកទន់ខ្សោយឡើយ ។ ចំពោះព្រះអង្គ មនុស្សទាំងអស់គឺមានតម្លៃស្មើៗគ្នា ឋានៈ និង ជីវភាពធូរធារ ឬ ខ្សត់ខ្សោយ មិនចាំបាច់អ្វីឡើយក្នុងការប្រៀបធៀបនោះ។ ព្រះយេស៊ូមិនបានព្យាយាមទាក់ទាញចិត្តមនុស្សទាំងឡាយ ឲ្យមកយកចិត្តទុកដាក់លើព្រះអង្គផ្ទាល់ ដោយសារតែព្រះអង្គផ្គន្ទាទោសដល់អ្នកដទៃនោះឡើយ ។ តាមពិតទៅព្រះអង្គបានផ្គន្ទាទោសមែន នៅពេលដែលចាំបាច់ ប៉ុន្តែមិនមែនជាការដែលព្រះគាប់ព្រះហឫទ័យចង់ធ្វើបែបនោះ ឬក៏ជាលក្ខណៈនៃវិធីសាស្ត្រដែលព្រះអង្គត្រូវធ្វើនោះឡើយ ។ តែផ្ទុយទៅវិញ ដូចដែលព្យាការី អេសាយ បានទាយពីព្រះយេស៊ូ ដែលជាទូទៅព័ន្ធកិច្ចរបស់ព្រះយេស៊ូ គឺជាព័ន្ធកិច្ចដ៏ស្ងប់ស្ងាត់មួយនៃពាក្យសំដីល្អ និង អំពើល្អគឺ:

លោកនេះហើយ ជាអ្នកបំរើ ដែលយើងគាំទ្រ ជាអ្នកដែលយើងបានជ្រើសរើស និង ជាទីគាប់ចិត្តរបស់យើង ។ យើងដាក់វិញ្ញាណរបស់យើងលើលោក ។ លោកនឹងបង្ហាញឲ្យប្រជាជាតិទាំងឡាយស្គាល់ការវិនិច្ឆ័យ ។ លោកមិនស្រែក ឬ គំហកកំហែងដាក់នរណាឡើយ ហើយក៏មិនបន្លឺសម្លេងនៅតាមផ្លូវដែរ ។ លោកនឹងមិនកាត់ផ្តាច់ដើមត្រែងណា ដែលទក់ហើយនោះទេ ហើយលោកក៏មិនពន្លត់ភ្លើង ដែលហៀបនឹងរលត់នោះដែរ លោកនឹងនាំមកនូវការវិនិច្ឆ័យពិតមែន! លោកនឹងមិនទន់ខ្សោយឡើយ លោកអង់អាចជានិច្ចរហូតទាល់តែធ្វើឲ្យមានការវិនិច្ឆ័យនៅលើផែនដី ហើយមនុស្សនៅតាមកោះនានានាំគ្នារង់ចាំទទួលវិន័យពីលោក ។

លោក ពេត្រុស បង្រៀនថា សូម្បីតែនៅពេលដែលយើងស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពនៃការប្រឆាំងតវ៉ា ដើម្បីការពារជំនឿរបស់យើងក៏ដោយ យើង

ត្រូវបង្ហាញនូវចម្លើយរបស់យើង "ដោយសុភាព និង ដោយការគោរព ។"[២] ដូច្នេះជាការប្រាកដជាក់ច្បាស់ទៅហើយ ដែលគ្រីស្តបរិស័ទត្រូវគោរពដល់មនុស្សដទៃទៀត[៣] ។

ប៉ុន្តែចុះពីរឿងជំនឿនោះយ៉ាងដូចម្តេចដែរ? នៅក្នុងភាសាអង់គ្លេសពាក្យ ថា respect ខ្មែរប្រែថា "គោរព" នោះគឺមានន័យថា ការគិតពិចារណានៃការរាប់អានឲ្យតម្លៃយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ (ដែលជារឿយៗបន្ទាប់ពីការប៉ាន់ប្រមាណដោយប្រុងប្រយ័ត្ន) ហើយមានន័យទៀតថា "មិនទៅរំខានឃាយីអ្វីឡើយ" ។ ចំពោះមនុស្សទាំងឡាយណា ដែលឲ្យតម្លៃលើលទ្ធិ ប្រជាធិបតេយ្យ និង លើក្បួនច្បាប់ "គោរព" ដល់សាសនាដទៃលើសអ្វីដែលជារបស់ខ្លួនឯងទៅទៀត (គឺសន្មត់ថា គេមិនគាំទ្រលើអំពើហឹង្សា ឬ អំពើឧក្រិដ្ឋផ្សេងៗឡើយ គឺមានន័យថា ពួកគេ "មិនទៅជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយ" អំពើអស់ទាំងនេះ គឺថាអនុញ្ញាតឲ្យគេកាន់តាមជំនឿរបស់គេ និងការពារសិទ្ធិរស់នៅរបស់គេ ។ នៅក្នុងរឿងប្រៀបប្រដូចរបស់ព្រះយេស៊ូនៅក្នុងម៉ាថាយ ១៣ ព្រះអង្គបានបង្រៀនដល់អ្នកបំរើរបស់ព្រះអង្គ មិនឲ្យដកស្រងែចេញ ប៉ុន្តែចូរទុកឲ្យវាដុះគ្រាចុងក្រោយ ។ ដូច្នេះយើង "គោរព" រាប់អានដល់ជំនឿនៃសាសនាផ្សេងៗ ក្នុងន័យថា យើងទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់គេ ក្នុងការកាន់ជំនឿសាសនានោះ[៣] ។ ប៉ុន្តែការនោះមិនមែនមានន័យថា យើង "គោរព" ដល់គេក្នុងន័យថា យើងគិតថា អ្វីដែលគេបង្រៀននោះ "ត្រឹមត្រូវគួរឲ្យទទួលយក" បាននោះឡើយ ឬក៏មិន

---

[២] *១ ពេត្រុស ៣:១៥-១៦*

[៣] *ជាការពិតណាស់ មានជំនឿ និងការអនុវត្តខ្លះ ដែលរដ្ឋាភិបាលត្រូវហាមឃាត់ៗ ចំពោះការស្រែកថា "ភ្លើងឆេះហើយ!" ទៅចំណោមមនុស្សអ៊ូអរនៅក្នុងរោងល្ខោនមួយដែរៗ នោះគឺជារឿងមួយផ្សេងដែលមិនបានលើកមកនិយាយទេៗ*

មែនមានន័យថា ឱបដៃមើលមិនធ្វើអ្វីសោះ បណ្ដោយឲ្យមនុស្សទៅជឿលើការអះអាងរបស់គេនោះដែរ ។

ដូចកាលក្នុងសង្គមមនុស្សមុនពេលចូលយុគសម័យទំនើប ដែលមិនសូវមានគេនិយមច្រើនប៉ុន្មាននោះ មានការយល់ឃើញខ្លះ ជំនឿទំនៀមទម្លាប់ និង សាសនាខ្លះៗ នោះគឺខុសឆ្គងទាំងស្រុងតែម្ដង ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទើបសាសនា និង ទំនៀមទម្លាប់ទាំងនោះគ្មានតម្លៃគ្រប់គ្រាន់ឲ្យមានមនុស្សគោរពរាប់អាន និង កាន់តាមបានយូរអង្វែង ។

លោក ជច វ៉ាស៊ីនតោន បានដឹកនាំសង្គ្រាមរបស់អាមេរិកកាំងដើម្បីទាមទារឯករាជ្យ និង ក៏ជាប្រធានាធិបតីទីមួយរបស់ប្រទេសអាមេរិក។ គាត់បានបដិសេធចំពោះការទទួលកិត្តិយសខ្ពង់ខ្ពស់សម្រាប់ខ្លួនឯង គាត់ជាមនុស្សដែលកោតខ្លាចព្រះជាម្ចាស់ និង បំរើប្រទេសរបស់គាត់បានយ៉ាងល្អប្រសើរ ។ នៅពេលដែលគាត់មានអាយុ ៦៧ ឆ្នាំ គាត់ធ្លាក់ខ្លួនឈឺ ។ គ្រូពេទ្យរបស់គាត់យល់ស្របថាគាត់មាន "ឈាមមិនល្អ" ទើបបណ្ដាលឲ្យគាត់ឈឺ ដូច្នេះគេត្រូវតែបង្ហូរឈាមឲ្យចេញពីខ្លួនរបស់គាត់ ។ ពួកវេជ្ជបណ្ឌិតបានបង្ហូរឈាមរបស់គាត់ ៤ដង ដោយហេតុនោះទើប លោក វ៉ាស៊ីនតោន ខ្សោះឈាមស្លាប់ ។ គតិបណ្ឌិតផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រសម័យសតវត្សទី ១៨ នោះមិនត្រឹមត្រូវឡើយ ទើបបានជាធ្វើឲ្យគាត់ស្លាប់ ។ បើសិនជាវេជ្ជបណ្ឌិតសម័យឥឡូវនេះ ខ្ញុំមិនព្រម "គោរពតាម" ឬជឿតាមការព្យាបាលតាមបែបបង្ហូរឈាមនោះឡើយ ។ ការងារដ៏ត្រឹមត្រូវចំពោះខ្ញុំដែលខ្ញុំត្រូវធ្វើនោះ គឺត្រូវប្រឆាំងនឹងការព្យាបាលបែបនេះ បង្ហាញឲ្យគេដឹងថាការធ្វើបែបនោះខុសឆ្គងទេ និង ជំរុញលើកទឹកចិត្តឲ្យគេប្រើរបៀបព្យាបាលមួយដែលល្អជាងនេះ ។ ការធ្វើមិនដឹង មិនឮ នោះគឺជាការសម្ងំយកសុខតែម្នាក់ឯង ។

មានជំនឿជាច្រើន ដែលខ្ញុំមិន "គោរពតាម" គឺៈ គោលនយោបាយ

សង្គមជាតិនិយម និង គោលគំនិតស្អប់ដល់សាសនាយូដារបស់លោក អាឌូល អ៊ីត្លែរ ទស្សនវិជ្ជានៃការរស់នៅយ៉ាងសប្បាយបែបសម្ភារៈនិយមរបស់ ហាក់ ហែហ្វអឺរ ទស្សនៈនៃការប្រល័យពូជសាសន៍របស់ ចូសែហ្វ ស្តាលីន, សាដាម ហ៊ូសេន និង ប៉ុល ពត ការសម្លាប់សិស្សសាលាយ៉ាងវង្វាលនៅកូឡុមប៊ី ពួកអ្នកដែលគ្មានចិត្តមេត្តាប្រហារជីវិតមនុស្ស បើកយន្តហោះបុកអាគារខ្ពស់ៗ ។ ជំនឿ និង ទស្សនវិជ្ជាទាំងនេះ គឺពិតជាខុសឆ្គង និងគួរឲ្យព្រឺព្រួចមែនទែន ហើយខ្ញុំក៏មិនគោរពតាមជំនឿ និងទស្សនវិជ្ជាបែបនោះឡើយ ។

ការកាន់សាសនា ក៏បែបដូចគ្នានេះដែរ ។ គ្រីស្ទបរិស័ទមិនមែនជាអ្នកដែលគ្រាន់តែសម្រេចចិត្តជឿសាសនាទាំងអស់ និង ទស្សនវិជ្ជាទាំងឡាយ ដែលជ្រើសរើសយកជំនឿគ្រីស្ទបរិស័ទ ដោយមិនបានគិតរកទិសដៅច្បាស់លាស់នោះឡើយ ។ តែយើងជឿថា ជំនឿគ្រីស្ទបរិស័ទតាមព្រះគម្ពីរនោះ គឺពិតជាត្រឹមត្រូវ ព្រោះថា ព្រះយេស៊ូ អ្នកស្រុក ណាសារ៉ែត គឺពិតជាព្រះរាជបុត្រាតែមួយរបស់ព្រះមែន ហើយជឿថាការសុគត និងការរស់ឡើងវិញរបស់ព្រះអង្គ គឺជាផ្លូវតែមួយគត់ដែលអាចអត់ទោសបាប និង ផ្តល់ជីវិតអស់កល្បជានិច្ចបាន ។ ការធ្វើជាគ្រីស្ទបរិស័ទគឺមានន័យដូច្នេះឯង ។ តាមរយៈការអនុវត្តន៍ដោយជ្រើសរើស "រកផ្លូវផ្សេងៗទៀតនោះ" មិនត្រឹមត្រូវទេ ។ ប្រហែលជាជំនឿទាំងនោះមានគេនិយមច្រើនដល់ទៅរាប់លានឯណោះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងពេលចុងបញ្ចប់បានបង្ហាញឲ្យឃើញថា ធ្វើឲ្យខ្សោះជីវិតខាងវិញ្ញាណទៅវិញ ។

ដូច្នេះនៅក្នុងខណៈដែលយើងទទួលស្គាល់ថា មនុស្សជាច្រើនមិនជឿលើសេចក្តីពិតទាំងនេះទេ និង ដែលជាហេតុនាំឲ្យគេជឿលើមនោគមវិជ្ជាផ្សេងៗ ហើយនៅក្នុងខណៈដែលយើងគោរពរាប់អានគេ ជា មនុស្ស និង មិនបង្ខំឲ្យគេបដិសេធនូវសិទ្ធិរបស់គេ ក្នុងការកាន់តាមជំនឿផ្សេងៗ

យើងមិនចាំបាច់ "គោរព" តាមជំនឿនោះដោយផ្ទាល់ខ្លួនយើងឡើយ ។ ក្នុងករណីជាច្រើន ដើម្បីធ្វើរបៀបនោះបានប្រហែលជាយើងត្រូវបោះបង់ចោលជំនឿរបស់យើង ដែលកំពុងតែប្រកាសប្រាប់ដល់គេនោះផងក៏មិនដឹង ។

បើសិនជាយើងប្រាថ្នាធ្វើតាមគំរូនៃព្រះគម្ពីរនោះ យើងត្រូវតែហ៊ាននិយាយប្រឆាំងយ៉ាងខ្លាំងក្លាទាស់នឹងជំនឿខុសឆ្គង ។ ដូចគ្នានេះដែរ ព្រះយេស៊ូស្វាគមន៍មនុស្សទាំងអស់ រហូតដល់ពួកមនុស្សពុតត្បុតដូចជាពួកផារីស៊ី នៅក្នុងកណ្ឌគម្ពីរម៉ាថាយ ២៣ ។ លោកអេលីយ៉ា បានចំអកដល់ពួកហោរានៃព្រះបាល[៤] ។ អ្នកនិពន្ធទំនុកតម្កើងបានស្តីបន្ទោសដល់ពួកល្ងីល្ងើ ដែលមិនជឿថា មានព្រះសោះ[៥] ។ លោក ប៉ូល បានហៅ អេលីម៉ាស់ ថាជា "កូននៃអារក្សសាតាំង និង ជាខ្មាំងសត្រូវនៃរបស់គ្រប់យ៉ាងដែលត្រឹមត្រូវ"[៦] (មិនមែនជាពាក្យគួរសម ឬ ពាក្យសម្តែង "ពីការគោរពនោះឡើយ") ។ នៅក្នុងករណីទាំងនេះ ចំពោះអស់អ្នកដែលគាំទ្រដល់គំនិតខុសឆ្គងដោយស្មោះត្រង់អស់ពីចិត្ត និង បង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា គេពិតជាយល់ស្របទាំងស្រុងលើជំនឿដែលគេជឿនោះ មនុស្សបែបនោះគឺ ពិបាកក្នុងការញែកគេដាច់ចេញពីជំនឿរបស់គេណាស់ ហើយ យើងត្រូវតែប្រឆាំងដាច់ខាត ។ លោក ប៉ូល បានប្រាប់ដល់អ្នកក្រុង អាថែន ថា សាសនារបស់គេនោះមិនត្រឹមត្រូវឡើយ និង ជំរុញឲ្យមានការប្រែចិត្ត ចេញពី "ការល្ងិតល្ងង់" បែបហ្នឹង[៧] ។ គ្រីស្ទបរិស័ទដ៏ល្អនោះមិនញញឹមយ៉ាងសុភាពដាក់ការខុសឆ្គងផ្នែកទេវសាស្ត្រ ដែលនឹងនាំឲ្យមានបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរនៅថ្ងៃខាងមុខ គឺដូចជាវេជ្ជបណ្ឌិតដ៏ល្អ មិនយល់

---

[៤] ១ ពង្សាវ. ១៨:២៧

[៥] ទំនុក. ១៤:៥៣

[៦] កិច្ចការ ១៣:១០

[៧] កិច្ចការ ១៧:២៩-៣០

ស្របតាមការព្យាបាលដោយកាត់បង្ហូរឈាមនោះសោះឡើយ គឺត្រូវការប្រើថ្នាំវិញ ។ ដូចដែលលោក ស្តត បានសង្កេតឃើញថា ដើម្បីសម្រប យ៉ាងវៃឆ្លាតទៅនឹងគំនិតផ្សេងៗ ដែលយើងដឹងថាខុសឆ្គងនោះ គឺជា "ទម្លាប់មួយដែលគ្មានគោលការណ៍ច្បាស់លាស់ល្អនោះឡើយ"[៨] ។

មានបម្រាមពីរយ៉ាងសម្រាប់គ្រីស្ទបរិស័ទ ។ ទីមួយ យើងត្រូវទទួលស្គាល់ថា ការបដិសេធមិនទទួលជំនឿសាសនា (ឬរបៀបព្យាបាល) របស់អ្នកណាម្នាក់ គឺមិនចាំបាច់អីឲ្យយើងបដិសេធចោលនូវអ្វីៗទាំងអស់ និង ការប្រព្រឹត្តិទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះឡើយ ។ មានការល្អយ៉ាងច្រើន នៅក្នុងពួកអ្នកមិនជឿ និង ក្នុងទំនៀមទម្លាប់របស់គេ ហើយនិងមានតម្លៃសមនឹងទទួលនូវការអបអរទៀតផង ។ ដូចបានជំរាបជូនរួចហើយថា យើងអាចទុកចិត្ត និង ទទួលការគោរពរាប់អាន សូម្បីតែរាប់ទុកជាមិត្តសម្លាញ់ដែលអាចពឹងពាក់បាន សូម្បីតែសមាជិកនៃក្រុមទស្សនវិជ្ជា ដែលជឿថា ផែនដីសំប៉ែត ក៏យើងត្រូវរាប់អានគេដែរ ទោះបីជាយើងដឹងថា ទស្សនៈផ្នែកផែនភពនៃចក្រវាឡរបស់គេមិនសូវត្រឹមត្រូវក៏ដោយ[៩] ។ មានពុទ្ធសាសនិក ពួកមូស្លីម ពួកហិណ្ឌូ និង អ្នកមិនជឿព្រះយេស៊ូជាច្រើន ដែលមានគំនិតស្ថាបនាសហគមន៍ មានសីលធម៌ខ្ពស់ គួរជាទីរាប់អានយ៉ាងកក់ក្ដៅទៀតផង ។ ការបដិសេធន៍មិនព្រមទទួលជំនឿរបស់គេនោះ គឺមិនមែនបានសេចក្ដីថា យើងបដិសេធគេចោលក្នុងឋានៈគេជាមនុស្សដូចយើង ឬក៏ច្រានចោលអស់នូវជំនឿដទៃរបស់គេនោះឡើយ ។

---

[៨] *លោក ចន ស្តត, Involvement: Being a Responsible Christian in a Non-Christian Society,* vol. 1 (Old Tappan, New Jersey: Revell, 1985), 78.

[៩] *លោក ប៉ូល ហ្គ្រីហ្វីត និង ដែលម៉ាស ឡីវីស,* "On Grading Religions, Seeking Truth, and Being Nice to People-A Reply to Professor Hick," *Religious Studies* 19 (1983): 79.

ទីពីរ គ្រីស្តបរិស័ទតែងតែសន្និដ្ឋានថា គេមានគ្រប់ទាំងសេចក្តីពិតទាំងអស់ តែឯអ្នកមិនជឿសុទ្ធតែគ្មានទាំងអស់ ។ ការយល់បែបនោះ គឺមិនត្រឹមត្រូវឡើយ ។ ការប្រព្រឹត្តិដោយផ្អែកលើការសន្និដ្ឋានបែបនេះ អាចបណ្តាលឲ្យយើងធ្វើតាមលំអាននៃការខុសឆ្គងរបស់អប្រាហាំជាអ្នកជឿ និងជាមិត្តសម្លាញ់របស់ព្រះ ដែលបានកុហកដល់ស្តេចអ័ប៊ីម៉ាឡេចអំពីរឿងនាងសារ៉ា ពីព្រោះគាត់បានគិតថា “នៅក្នុងស្រុកនេះ គឺពិតជាគ្មានការគោរពកោតខ្លាចព្រះឡើយ[១០] ។” ប៉ុន្តែស្តេចអ័ប៊ីម៉ាឡេច គឺជាម្នាក់ដែលបានស្តាប់ឮព្រះសូរសៀងព្រះជាម្ចាស់ និង ក្រោយមកស្តេចសាសន៍ដទៃនេះ បែរមកស្តីបន្ទោសដល់ហោរាត្រចៀកធ្ងន់របស់ព្រះជាម្ចាស់ ។ ផ្ទុយទៅវិញស្តេច យ៉ូស្យាស ដែលជាស្តេចកោតខ្លាចព្រះជាម្ចាស់ បែរជា “មិនស្តាប់តាមពាក្យដែលស្តេចនេកូ(ស្តេចស្រុកអេស៊ីប)បាននិយាយប្រាប់ពីព្រះរាជបង្គាប់របស់ព្រះជាម្ចាស់[១១]” ដោយហេតុដូច្នេះហើយ ស្តេចអង្គនោះក៏ត្រូវគេធ្វើគុតនៅត្រង់ មេគីដូ ទៅ ។ គ្រីស្តបរិស័ទ ត្រូវរៀនតាមនូវអ្វីដែលលោក ប៉ូល បានប្រកែកតវ៉ា ចំពោះសាសន៍យូដា នៅក្នុងកណ្ឌគម្ពីររ៉ូម ជំពូក ២ ដែលថាអ្នកណាដែលប្រកាសថាខ្លួនមាន សេចក្តីពិតត្រឹមត្រូវនោះ អាចប្រព្រឹត្តមិនសូវសុចរិត ដូចអ្នកដែលមិនបានអះអាងថា ខ្លួនមានសេចក្តីពិតផងក៏មិនដឹង ហើយនៅពេលចុងបញ្ចប់បានត្រឹមតែធ្វើឲ្យព្រះមិនគាប់ព្រះហឫទ័យតែប៉ុណ្ណោះ ។ ការបានឮ និង ជឿនូវរឿងដ៏អស្ចារ្យជាច្រើនដែលព្រះជាម្ចាស់បានធ្វើតាមរយៈព្រះគ្រីស្ត មិនមែនសម្រាប់លើកគ្រីស្តបរិស័ទឲ្យមានអំនួត ដោយព្រោះខ្លួនបានឮ និង ជឿនោះឡើយ ។

ដូច្នេះតើយើង “គោរព” ដល់ជំនឿទាំងឡាយរបស់អ្នកដទៃឬទេ?

---

[១០]លោកុ. ២០:១១

[១១]២ របាក្សត្រ ៣៥:២២

មិនចាំបាច់ឡើយ ។ យើងត្រូវគោរពរាប់អានមនុស្សដែលកាន់ជំនឿទាំងនោះវិញ និង គោរពសិទ្ធិរបស់គេដែលគេបានធ្វើដូច្នេះ ។ ពួកគេជាបុគ្គលិករួមការងារជាមួយយើង ជាអ្នកជិតខាងរបស់យើង ជាជនរួមជាតិ របស់យើង ជាមិត្តសម្លាញ់របស់យើង ។ យើងត្រូវអញ្ជើញគេឲ្យចូលមកលេងផ្ទះរបស់ យើង ហើយយើងក៏ទៅសួរសុខទុក្ខនៅដល់ផ្ទះគេ ដោយមិនប្រកាន់អ្វីឡើយ ។ យើងអាចចូលរួមកិច្ចការសង្គម និង ធ្វើការជាមួយគេបានតាមបែបផ្សេងៗជាច្រើនយ៉ាងទៀត ។ ប៉ុន្តែបើសិនជាយើងពិតជាស្រឡាញ់គេមែន ត្រូវឆ្លៀតពេលចែកចាយពីដំណឹងល្អពីព្រះគ្រីស្ទឲ្យគេបានដឹងផង ព្រោះព្រះអង្គអាចជួយសង្គ្រោះគេឲ្យរួចពីបាប ដោយសូមលើកទឹកចិត្តឲ្យគេបានបោះចោលនូវជំនឿខុសឆ្គងនោះ គេប្រហែលជាអាចព្រមជឿដោយស្មោះស្ម័គ្រអស់ពីចិត្ត បើយើងធ្វើដូច្នេះមែននោះ ។